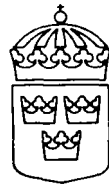

Jordbruksutskottets betänkande 1985/86:19

om reglering av priserna på fisk m. m.
(prop. 1985/86:149, prop. 1985/86:100 delvis)

JoU
1985/86:19

Sammanfattning

Utskottet behandlar i betänkandet regeringens proposition 1985/86:149 om reglering av priserna på fisk. Utskottet tillstyrker regeringens förslag som bygger på ett förslag som framlagts av jordbruksnämnden efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation. Motionsförslag om att försök med fördröjd utsättning av lax icke skall finansieras från regleringskassan avstyrks.

I ett andra avsnitt tar utskottet upp till behandling regeringens budgetförslag (prop. 1985/86:100 bil. 11) i vad avser Bidrag till fiskets rationalisering (Anslaget E6). Regeringens anslagsäskanden tillstyrks. Utskottet föreslår med anledning av en motion att fraktstödet för foderfisk från Östersjön till fiskmjölsfabrik vid västkusten höjs och att rambeloppen för fraktstödet resp. för skrotningsbidrag justeras om så erfordras.

Slutligen behandlar utskottet i betänkandet ett antal motioner om olika fiskefrågor, bl. a. ett antal motioner (s, m, c, vpk) om ett laxfondsprojekt för Vänern. Utskottet finner projektets genomförande för att bevara de rena laxstammarna mycket angeläget samt uttalar sig även i övrigt positivt om fullföljande av projektet. Något riksdagsuttalande i frågan bedöms icke erforderligt. Utskottet avstyrker även motioner om ålfiske med åljärn, om kräftor, om vattenbruk, om Östersjöfisket, om allmän fiskevårdsavgift och om fritt handredskapsfiske.

Till betänkandet har fogats fyra reservationer (s, m, c, fp) samt två särskilda yttranden (fp, vpk).

Propositionerna

I proposition 1985/86:149 har regeringen (jordbruksdepartementet) föreslagit riksdagen att medge att för tiden den 1 juli 1986–den 30 juni 1987 reglering av priserna på fisk m. m. jämté vad därmed hänger samman samt användningen av medel får ske enligt de grunder som förordats i propositionen.

I proposition 1985/86:100 bilaga 11 punkt E 6 har regeringen föreslagit riksdagen att

1. medge att under budgetåret 1986/87 statsbidrag beviljas till fiskets rationalisering med sammanlagt högst 8 500 000 kr.,

Motioner

Motioner väckta med anledning av proposition 1985/86:149

1985/86:535 av Jens Eriksson (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att medel för utplantering fastställs till det belopp som överenskommits mellan de förhandlande parterna, dvs. 3 915 000 kr. och att fördelningen sker i enlighet med förslaget från fiskets förhandlingsdelegation.

1985/86:536 av Karl-Anders Petersson och Pär Granstedt (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna att föreliggande förslag om utnyttjande av regleringsmedel ej får påverka gällande bestämmelser beträffande havsfisket efter lax,

2. att riksdagen beslutar att regleringsmedel ej skall utnyttjas för s. k. fördröjd utsättning av lax.

Motioner om vissa fiskefrågor väckta under allmänna motionstiden 1986

1985/86:Jo402 av Ralf Lindström m. fl. (s, m, fp, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att åtgärder vidtas för att ett begränsat ålfiske med åljärn åter skall tillåtas i Blekinge östra skärgård.

1985/86:Jo403 av Ylva Annerstedt (fp) vari yrkas att riksdagen beslutar att upphäva förbudet att sälja kräftor under vissa delar av året.

1985/86:Jo406 av Björn Samuelson och Alexander Chrisopoulos (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Vänerlaxprojektet som ett riksintresse,

2. att riksdagen hos regeringen hemställer om åtgärder för Vänerlaxprojektets genomförande.

1985/86:Jo408 av Elving Andersson och Kjell A. Mattsson (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om prioritering av forskningsresurser till vattenbruksområdet,

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om katastrofbistånd till musselodlare,

3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om utvecklandet av ett havsbrukscentrum i Bohuslän,

4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om införande av ett vattenbrukslån,

5. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om att verksamheter inom vattenbruket (fisk-,

mussel-, skaldjurs- och algodlingar) generellt skall undantas från avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen,

6. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts angående en referensanläggning för miljöstudier.

1985/86:Jo409 av Ralf Lindström m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att skydda fiskodlars och skaldjursodlars näringsverksamhet i enlighet med vad som anförts i motionen.

1985/86:Jo410 av Agne Hansson och Gösta Andersson (c) vari yrkas såvitt nu är i fråga (yrkandena 1–3)

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motionen om förbehållen tillståndsrätt för vattenbruk till bofasta skärgårdsbor som avser att bedriva verksamheten som binäring till jordbruk, fiske och andra skärgårdsnäringar,

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motionen om förutsättningarna för ett utvecklat vattenbruk vid sydostkusten och på Öland,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om etablering av en beredningsindustri i Västervik för fisk från Östersjön och en distributionskedja för fiskets produkter och för färsk fisk.

1985/86:Jo412 av Lars Ernestam och Hugo Bergdahl (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om allmän fiskevårdsavgift att användas till aktiva insatser för fiskevård.

1985/86:Jo416 av Magnus Persson m. fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av en sättfiskanläggning vid Norsälven,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av att ökade resurser skapas för att snabbt öka inplanteringen av laxsmolt och öring i Vänern,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om stöd från statsmakternas sida för att tillsammans med övriga intressenter förverkliga projektet Laxfond för Vänern,

4. att riksdagen uttalar sig för att återstående reproduktionsområden i Vänern och dess biflöden ges ett lagstadgat skydd.

1985/86:Jo419 av Siw Persson och Kjell-Arne Welin (fp) vari yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om utredning av havskraftans situation i Kattegatt.

1985/86:Jo420 av Arne Andersson i Ljung m. fl. (m) att riksdagen beslutar att upphäva lagen (1985:138) om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske.

1985/86:Jo421 av Paul Lestander (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en fiskodlingsanläggning inom Överkalix kommun.

1985/86:Jo424 av Göthe Knutson m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i

motionen anförs om projekt Laxfond för Vänern,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till finansiering av projektet Laxfond för Vänern inom ramen för de medel som är tillgängliga för regionalpolitiska projekt av liknande slag.

1985/86:Jo425 av Gullan Lindblad (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att upphäva förbudet att sälja djupfrysta kräftor under vissa delar av året.

1985/86:Jo426 av Jens Eriksson (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att anslaget E 6 Bidrag till fiskets rationalisering m. m. skall utgå enligt förslaget i budgetpropositionen men att fördelningen görs flexibel så att till fraktstöd för foderfisk från Östersjön får användas upp till 900 000 kr. och att det som ej utnyttjas av sammanlagt 2 600 000 kr. används som premier vid skrotning av vissa äldre fiskefartyg,

2. att riksdagen beslutar att fraktstödet skall maximeras till 17 öre/kg.,

3. att riksdagen beslutar att fraktstöd för foderfisk från Östersjön skall utgå när den transporteras med bil till Ängholmen oavsett fiskslag.

1985/86:Jo427 av Kjell Nordström m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om behovet av stöd till utökat laxfiske i Vänern och tillkomsten av en fiskodling i Gullspång.

1985/86:Jo429 av Bertil Jonasson m. fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att sjön Vänern skall vara av riksintresse,

2. att riksdagen beslutar stödja projektet Laxfond för Vänern med 4 885 000 kr. för budgetåret 1986/87.

1985/86:Jo430 av Pär Granstedt m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag med innebörden att det fria handredskapsfisket på ostkusten avskaffas och ersätts med ett system med stora sammanhängande fiskevårdsområden.

1985/86:Jo773 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas såvitt nu är i fråga (yrkandena 3, 4 och 6)

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att svenskt fiske bör bedrivas så att långsiktigt fiske och råvaruleverans till förädlingsindustrierna tryggas och att kortsiktiga vinstintressen motverkas,

4. att riksdagen beslutar om att ett rapportsystem för fångad fisk görs obligatoriskt,

6. att riksdagen beslutar att viktigare reproduktionsområden för sill och andra kustlekande och ekonomiskt intressanta fiskarter skall kartläggas och att förslag till skydd för dessa föreläggs riksdagen.

Utskottet

Utskottet behandlar i betänkandet proposition 1985/86:149 om reglering av priserna på fisk m. m. jämte två motioner som väckts i anledning av propositionen.

Vidare tas upp anslaget E 6. Bidrag till fiskets rationalisering jämte en i

januari 1986 väckt motion om fraktstöd till foderfisk.

JoU 1985/86:19

Utskottet har funnit lämpligt att i detta sammanhang även behandla ett antal motioner om olika fiskefrågor, väckta under allmänna motionstiden i januari 1986.

Reglering av priserna på fisk

Regeringen uppdrog den 5 december 1985 åt statens jordbruksnämnd att, efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation, avge förslag beträffande prisregleringen på fisk för budgetåret 1986/87. Förslaget skulle utformas med utgångspunkt i de av riksdagen beslutade riktlinjerna för prisregleringen på fisk. I uppdraget erinrades om att jordbruksnämnden vid utformningen av förslaget bör beakta att riktpunkten för prisregleringens finansiering är att den skall bekostas inom ramen för regleringsekonomi. Vidare erinrade regeringen om att förslaget bör främja en fortsatt inriktning av fisket mot fiskslag som kan få en lönsam avsättning främst på den svenska marknaden för färskkonsumtion och beredning.

I regeringens skrivelse preciserades uppdraget i olika avseenden. Bl. a. skulle en särskild medelsram beräknas för fortsatt försöksverksamhet med fördröjd utsättning av lax.

Jordbruksnämnden har i skrivelse den 6 februari 1986 avgett sina förslag med anledning av uppdraget.

I proposition 1985/86:100 (bil. 11 s. 64) har regeringen föreslagit riksdagen att för budgetåret 1986/87 till Prisreglerande åtgärder på fiskets område anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr. Riksdagen har godkänt förslaget (JoU 13).

Jordbruksnämndens förslag har i stort biträttats av fiskets förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen.

Jordbruksministern biträder i huvudsak jordbruksnämndens förslag. Han framhåller att förslaget har utformats i linje med gällande fiskeripolitik och i enlighet med regeringens uppdrag så att regleringen i större utsträckning skall stimulera till fiske av sådan fisk som kan få en lönsam avsättning.

Jordbruksnämnden har icke lämnat något förslag om fördröjd utsättning av lax. I nämndens uppdrag ingick att efter samråd med fiskeristyrelsen lämna förslag till disposition av medel för att bestrida kostnaderna för utsättning av lax, annan laxfisk och ål och för fortsatt försöksverksamhet med fördröjd utsättning av lax. Nämnden föreslår att 3 915 000 kr. av medel ur prisregleringskassan används för att bestrida kostnaderna för utsättning av fisk under regleringsåret 1986/87. Däremot har nämnden inte lämnat förslag om medel för fördröjd utsättning av lax, men redovisar att fiskeristyrelsen har förordat att 1,2 milj. kr. avsätts för detta ändamål för nästa år. Fiskets förhandlingsdelegation har motsatt sig fiskeristyrelsens förslag med hänvisning till att försöken skulle leda till en avveckling av havsfisket efter lax.

Jordbruksministern föreslår att 5 115 000 kr. avsätts för utsättning av lax, annan laxfisk och ål inkl. försök med fördröjd utsättning av lax. Den närmare användningen av dessa medel bör beslutas av fiskeristyrelsen.

Enligt motion 535 av Jens Eriksson (m) innebär överenskommelsen i

jordbruksnämnden om avsättning av 3 915 000 kr. från prisregleringskassan för utsättning av lax m. m. en kraftig uppräknig av medel för utplantering av fisk jämfört med innevarande år. Parterna är överens om att ej anslå prisregleringsmedel för utsättning enligt den s. k. delayed release-metoden, anför motionären. Han yrkar därför att riksdagen skall besluta i enlighet med jordbruksnämndens förslag vad gäller medelsanvisningen till utsättning. Ett yrkande om att regleringsmedel icke skall utnyttjas för fördröjd utsättning av lax återfinns i motion 536 av Karl-Anders Petersson och Pär Granstedt (c). I motionen yrkas även att förslaget om utnyttjande av regleringsmedel icke får påverka gällande bestämmelser beträffande havsfisket efter lax. Yrkandet innebär ett avståndstagande från förslaget i laxutredningens betänkande (Ds Jo 1984:5) Lax om att havsfisket efter lax skulle förbjudas utanför 12 sjömil från den svenska kusten. Ett sådant förbud skulle omöjliggöra för de svenska laxfiskarna att kunna fortsätta sin näring, anser motionärerna.

Riksdagen beslöt för ett år sedan om vissa frågor på fiskets område (prop. 1984/85:143, JoU 32). Därvid togs även ställning till laxutredningens förslag. Utskottet sade sig i det sammanhanget se positivt på ansträngningar som görs att genom införande av ny teknik för utsättning av laxungar pröva nya vägar för laxfisket. Utskottet tillstyrkte därför utredningens förslag att stödja vidareutvecklingen av pågående försök med fördröjd utsättning på andra platser än de traditionella. Utskottet anslöt sig till jordbruksministerns uppfattning att alla berörda parter måste medverka i åtgärder för att rädda laxen. Vad gäller förslaget om laxfiskeförbud utanför 12-milsgränsen framhöll jordbruksministern i propositionen att även om han var enig med utredningen om behovet av begränsningar i havsfisket efter lax, ville han inte förorda en svensk, ensidig begränsning. Utskottet anslöt sig till detta uttalande. Utskottet kunde med hänsyn härtill och till att några redskapsbegränsningar inte föreslogs icke finna fog för uppfattningen att prisregleringsmedel icke borde användas för finansieringen av försöksverksamheten. Mot den bakgrunden avlog riksdagen motionsyrkanden om att anslag till försök med fördröjd utsättning av lax icke skulle utgå ur prisregleringskassan.

Enligt utskottets mening äger de överväganden som gjordes för ett år sedan full giltighet även i dag. Utskottet biträder därför regeringens förslag om avsättning av medel ur prisregleringskassan för utsättning av lax m. m. inkl. försök med fördröjd utsättning av lax. Motionerna 535 och 536 avstyrks således.

Jordbruksministern erinrar i propositionen om det bemyndigande som riksdagen förra året gav regeringen att besluta att prisstöd tidigast fr. o. m. den 1 januari 1986 inte skall lämnas till fiskeföretag som levererar till förstahandsmottagare, som står utanför en organiserad samordning (prop. 1984/85:143, JoU 32, rskr. 298). Enligt propositionen har Sveriges fiskares riksförbund beslutat om en sådan samordning och arbetet med att organisera den pågår med sikte på att sätta den i kraft snarast i anslutning till den 1 juli 1986. Jordbruksministern har för avsikt att i annat sammanhang återkomma till regeringen med förslag till bestämmelser som knyter prisregleringen till samordningen.

I motion Jo773 yrkar Lars Werner m. fl. (vpk) att riksdagen beslutar om att ett rapportsystem för fångad fisk görs obligatoriskt (yrkande 4). Enligt

motionärerna måste fisket utformas så att långsiktig lönsamhet och fiskevård gynnas och kortsiktigt vinstintresse bekämpas.

Riksdagen anslöt sig för ett år sedan till regeringens förslag om organiserad samordning av förstahandsförsäljningen av fisk. Som framgår av det anförda pågår ett arbete med att organisera en samordning. Enligt utskottets mening kommer därmed syftet med nu berört yrkande i motion Jo773 att väsentligen tillgodoses. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av yrkandet påkallas således icke.

Utskottet har icke heller i övrigt någon erinran mot regeringens förslag. Det tillstyrks således.

Nionde huvudtiteln

Anslaget E 6. Bidrag till fiskets rationalisering

Från anslaget lämnas bl. a. bidrag till investeringar i fiskeföretag, vid fångstbegränsning, vid skada på fiskeredskap samt skrotningspremier för äldre fiskefartyg som tas ur fiskeflottan. Vidare lämnas fraktsöd för foderfisk från Östersjön enligt förordningen (1984:63) om prisreglering på fiskets område. Jordbruksministern föreslår att det sammanlagda rambeloppet för bidrag till fiskets rationalisering bör föras upp med oförändrat 8,5 milj. kr., varav högst 700 000 kr. som fraktsöd för foderfisk från Östersjön och högst 1 900 000 kr. som premier vid skrotning av vissa äldre fiskefartyg. Regeringen bör kunna jämka fördelningen mellan de olika ändamålen. För utbetalning under anslaget beräknas 9 milj. kr.

I motion Jo426 anför Jens Eriksson (m) att fraktsödet för foderfisk bör ökas något samt att det skall utgå oavsett fiskslag. Riksdagen bör höja stödet till högst 17 öre/kg mot för närvarande högst 12 öre/kg. Fraktsödet bör enligt motionen få användas upp till 900 000 kr. I så fall bör en motsvarande minskning av rambeloppet för skrotningsbidraget ske, inom en sammanlagd ram för de två ändamålen av 2,6 milj. kr.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om statsbidrag och anslag.

Utskottet finner de synpunkter som framförs i motion Jo426 beaktansvärda. Som jordbruksministern anför bör regeringen kunna jämka fördelningen mellan de olika ändamålen.

Utskottet biträder motionärernas yrkande om en höjning av stödet och en jämkning av fördelningen mellan fraktsöd och skrotningsbidrag inom den angivna ramen. Detta torde förutsätta viss ändring av förordningen (1984:63) om prisreglering på fiskets område. I vad mån rambeloppet även medger en utvidgning av stödet att omfatta alla fiskslag torde få bli föremål för förhandlingar med fiskets organisationer.

Vad utskottet sålunda anför med anledning av motionen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Övriga frågor på fiskets område

I det följande tar utskottet upp till behandling ett antal motioner på fiskets område väckta under allmänna motionstiden i januari 1986.

I motion Jo402 av Ralf Lindström m. fl. (s, m, fp, c) konstateras att fiske med ljuster är förbjudet och att de dispensmöjligheter som tidigare fanns numera är avskaffade. Enligt motionärerna bör åtgärder vidtas för att ett begränsat ålfiske med åljärn åter skall tillåtas i Blekinge östra skärgård. Den viktigaste motiveringen torde vara åljärnsfiskets kulturella värde.

Enligt 14 § 2 st. fiskeriförordningen (1982:126) får fiske inte bedrivas med harka, ljuster eller med huggkrok som är försedd med skaft, eller med andra redskap med vilka fisk kan spetsas. I förarbetena till 1954 års fiskeristadga anfördes att ljustring, särskilt blindhuggning, är förkastligt från fiskevårdssynpunkt.

Riksdagen har vid ett par tillfällen under senare år avslagit motioner om att begränsad ålljustring åter bör tillåtas i Blekinge östra skärgård. Utskottet har därvid framhållit att ljusterfiskets ekonomiska värde under senare år varit ringa. Utskottet har icke ansett det rimligt att medge återinförandet av en gammal fiskemetod av kulturella skäl eller med hänsyn till fritidssysselsättningsynpunkter om fiskemetoden av fiskeexpertis anses olämplig från fiskevårdssynpunkt.

Utskottet har icke funnit att motionärerna förebringat något material som är ägnat att ändra utskottets tidigare ställningstagande. Motionen avstyrks.

Kräfter

Itvå motioner – Jo403 av Ylva Annerstedt (fp) och Jo425 av Gullan Lindblad (m) – yrkas att förbudet under vissa delar av året mot saluförande av djupfrysta kräfter upphävs. Enligt motionärerna bör folk få äta kräfter när de vill under året.

Enligt fiskeriförordningen gäller att kräfter – färska som frysta – inte får säljas under den tid av året då fiskeförbud och importförbud gäller, nämligen från den 1 januari till och med andra onsdagen i augusti. Fiskeförbudet under fredningstiden är motiverat av fiskevårdsskäl. Övriga förbud är motiverade av kontrollskäl.

Utskottet ser ingen anledning att tillåta försäljning av djupfrysta kräfter under den tid av året då kräftan är fredad av fiskevårdsskäl. Motionerna avstyrks.

Fångsten av havskräfta har minskat drastiskt enligt motion Jo419 av Siv Persson och Kjell-Arne Welin (fp). Rapporter förekommer om massdöd bland havskräftorna på fångstplatserna. Som tänkbara orsaker nämns övergödning av havsvattnet och möjliga miljögifter. Motionärerna begär en utredning av havskräftans situation i Kattegatt.

Enligt vad utskottet erfarit har död havskräfta påträffats hösten 1985 i södra Kattegatt. Detta tyder enligt fiskeristyrelsens biologer på att eutrofieringens följder nu även drabbat havskräftan trots att denna lever på tämligen djupa bottenar i Kattegatt. Utskottet har i annat sammanhang behandlat de problem som sammanhänger med övergödningen av vattnet i bl. a. Laholmsbukten. Som därvid framhållits (JoU 1985/86:13, 17) kommer Laholmsbukten och angränsande marker att förklaras som särskilt förore-

ningskänsligt område enligt 8 a § miljöskyddslagen (1969:387). Därmed kommer enligt utskottets uppfattning bättre förutsättningar att finnas för att man skall åstadkomma viss förbättring av vattenkvaliteten i denna del av Kattegatt. I sammanhanget bör dock erinras om att vattnets kvalitet i området är beroende av en rad hydrologiska faktorer som sammanhänger med de olika ström- och föroreningsförhållandena i detta gränsvatten mellan Östersjön och Nordsjön. Det må även nämnas att fisket efter havskrafta intensifierats under senare år. Med hänsyn till att frågan om havskraftans situation således är uppmärksammas av berörda myndigheter bör motionen enligt utskottets uppfattning icke föranleda någon ytterligare riksdagens åtgärd.

Laxfisket i Vänern

Vänern spelar en framträdande roll i fiskesammanhang. Den är artrikast bland landets sjöar med inte mindre än 35 olika fiskarter. Den har flest sikarter – 5 stycken – och den har landets mest snabbväxande och största insjööring. Men framför allt är den ensam i landet om att hysa bestånd av reliktt atlantlax. Med reliktt menas då en havslevande art som inspärrats i sötvatten och anpassats till liv i sötvatten. Detta laxbestånd rymmer ett delbestånd – gullspångslaxen – som anses vara en av de värdefullaste laxfiskarna i världen. Vänerns naturliga förutsättningar för fiske är sålunda goda.

En från biologisk synpunkt angelägen åtgärd är att restaurera de tidigare bestånden av lax och öring i Vänern. Laxfisket i Vänern som under tidigare sekler varit synnerligen rikt (år 1881 fångades 135 ton lax och öring i sjön) drabbades hårt av kraftverksutbyggnaderna. Bottennoteringen nåddes år 1973 då endast ett halvt ton lax fångades. Sedermera har genom omfattande utsättningar en väsentlig ökning åstadkommit.

Lax- och öringbestånd från Gullspångsälven och Klarälven uppvisar betydande inbördes skillnader. De har präglats av sina hemälvar.

Klarälvsaxen är relativt liten och utpräglad långvandrare för lek. Den går ända till 35 mil upp i älven mot trakterna av Emunden och behöver hela sommaren för vandringen. Den letar sig in i älvmyrningen från början av juni och leker i oktober–november. Ungarna stannar 3 år i älven före utvandringen, sedan tillbringas 3 år i Vänern till könsmognaden, då laxen i genomsnitt väger 3,1 kg. Maximivikten ligger omkring 5 kg. Rommen är liten, 8 100 st per liter.

Gullspångslaxen är storvuxen och utpräglad kortvandrare vid lek, den går endast någon mil upp i älven. Den stiger därför mycket sent i älven, i oktober, och leker i november–december. Ungarna stannar 1–2 år i älven och sedan 4–5 år i sjön. Vid könsmognaden är den därför stor, i genomsnitt 7,2 kg. Maximivikten ligger över 18 kg. Den växer mycket snabbt och har i flera fall i genomsnitt lagt på sig 4 kg per år. Rommen är stor, 4 800 st per liter.

Klarälvsöringen är den verkliga långvandraren, som går upp till 40 mil i Klarälven–Trysilälven. Den börjar uppsteget i älven redan i slutet av april, härav benämning vårlax. Leken sker i oktober. Ungarna stannar 4 år i älven. Efter ytterligare 2–3 år i Vänern är den lekmogen och väger då i genomsnitt 2,2 kg. Maximivikten rör sig om 6 kg. Rommen är liten, 8 700 st per liter.

Gullspångsöringen är den störste av alla. Den är utpräglad kortvandrare och stiger sent i älven i september–oktober. Leken sker ungefär vid månadsskiftet oktober–november. Ungarna stannar 2 år i älven. Efter ytterligare 3–5 år i Vänern är den köns mogen och håller då i genomsnitt 7,5 kg. Den kan bli mycket stor, maximivikten torde ligga på 22 kg. Tillväxten är snabb. Rommen är stor, 5 400 st per liter.

Länsstyrelserna i Älvsborgs, Skaraborgs och Värmlands län har tillsammans organiserat ett utredningsprojekt kallat Laxfond för Vänern. Grundtanken är att bättre ta till vara de resurser som Vänern och dess lax- och öringstammar utgör. Vidare att fiskevård – som t. ex. utsättningar – är lönsam för samhället.

Projektgruppen har till uppdrag att utreda de biologiska, ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för att väsentligt öka Vänerns lax- och öringbestånd. Vidare skall projektet utreda möjligheterna för att utveckla en fisketurism som väsentligt och varaktigt ökar sysselsättnings- och rekreativmöjligheterna i Vänerområdet.

I projektet ingår bl. a.

att återställa vissa naturliga reproduktionsområden för Vänerns stammar av lax och öring (översyn av gällande vattendomar som berör Vänern),

att förstärka skyddet av naturligt reproducerad lax och öring i fiskebestäm-
melserna för Vänern,

att odla och sätta ut så stora mängder lax och öring i Vänern som det är möjligt av biologiska och andra skäl,

att successivt utveckla en kommersiellt lönsam fisketurism i Vänerom-
rådet,

att skapa förutsättningar för ökad lönsamhet i yrkesfiske och ökad
matfiskeodling i Vänern.

Fiskeristyrelsen har bidragit till projektarbetet med personella resurser samt genom forskning och undersökningsarbeten. Vidare har fiskeristyrelsen finansierat viss utsättning genom ianspråktagande av prisregleringsmedel. I övrigt finansieras projektet av länsstyrelserna samt genom ianspråktagande av bygdeavgifter enligt vattenlagen. Visst finansiellt bidrag har även lämnats av Sveriges turistråd. Projektarbetet beräknas pågå till hösten 1986.

Med hänvisning till projektet har i motioner från fyra partier ställts yrkanden om statligt stöd av skilda slag för att säkra ett positivt resultat.

I motionerna Jo406 av Björn Samuelson och Alexander Chrisopoulos (vpk) och Jo429 av Bertil Jonasson m. fl. (c) yrkas att Vänerlaxen resp. Vänern skall anses vara av riksintresse. Enligt motion Jo416 av Magnus Persson m. fl. (s) bör återstående reproduktionsområden i Vänern med biflöden ges lagstadgat skydd. Statliga resurstillskott till projektets genomförande begärs i motionerna Jo406, Jo416, Jo424 av Göthe Knutson m. fl. (m) och Jo429. I sistnämnda motion återfinns ett preciserat anslagsyrkande om 4 885 000 kr. för budgetåret 1986/87. Enligt motion Jo424 bör riksdagen föreslå att projektet finansieras inom ramen för stöd till regionalpolitiska projekt. Enligt motion Jo416 bör ett tillkännagivande avlätas beträffande behovet av en sättfiskanläggning i Norsälven. I motion Jo427 av Kjell Nordström m. fl. (s) framhålls att en avelsplan bör upprättas för gullspångslaxen och gullspångsöringen. En fiskodling bör inrättas i direkt anslutning till Gullspångsälven.

I motion Jo421 betonar Paul Lestander (vpk) behovet av en fiskodlingsanläggning i Överkalix kommun, till stöd för ett ökat laxfiske i de fyra outbyggda älvarna.

Utskottet får erinra om att det åligger fiskeristyrelsen att meddela föreskrifter för fiskets vård och bedrivande vad gäller lax och öring även i inlandsvattnen, enligt 5 § fiskeriförordningen (1982:126).

När det gäller yrkandet i motion Jo416 om *skydd för återstående reproduktionsområden* i Vänern och dess tillflöden får utskottet anföra följande.

I juni 1972 framhölls vid FN:s miljövårdskonferens i Stockholm vikten av att bevara och skydda genetiskt material. De rekommendationer som generalförsamlingen senare antog tillsändes regeringarna för åtgärd. De av FN föreslagna åtgärderna berör hur varje land skall bevara och sköta värdefulla genetiska resurser, dvs. inventera genetiska resurser, insamla och dokumentera genetiskt material samt inrätta nationella och regionala genbanker till skydd för de genetiska naturresurserna. Nordiska ministerrådet tillsatte år 1980 en arbetsgrupp för genbanksfrågor beträffande fisk. I september 1982 uppdrog regeringen åt fiskeristyrelsen att utreda frågan om de svenska fiskbeståndens genetiska resurser samt att lämna förslag till åtgärder för bevarande av dessa resurser. Därvid borde en inventering ske av särskilt skyddsvärda arter och stammar. Fiskeristyrelsen redovisade uppdraget i en rapport till regeringen: *Bevarande av de svenska fiskbeståndens genetiska resurser* (1984-09-12). I rapporten framhålls att samtliga de fyra lax- och öringstammarna i Vänern är ursprungliga fiskstammar med sådana egenskaper att de bedömts ha mycket stort skyddsvärde från allmän fiskesynpunkt och att de har mycket stor betydelse för landet (riksintresse). Rapporten behandlades av riksdagen i samband med dess beslut om vissa frågor på fiskets område våren 1985 (*prop. 1984/85:143 JoU 32*). Riksdagen anslöt sig därvid till ett uttalande av jordbruksministern, att vissa av de åtgärder som föreslagits av fiskeristyrelsen kunde sägas vara ett inslag i det arbete för bevarande av laxbestånden som i övrigt föreslogs i propositionen samt att ytterligare åtgärder för att bevara naturreproducerande fisk och dess gener borde vidtas efter hand som det var lämpligt.

Några helt opåverkade naturbestånd av laxfiskar finns enligt vad utskottet erfarit knappast kvar i Vänern. Genom att reproduktionen under en följd av år i stor utsträckning skett genom odling anser man på forskarhåll att stammarna utarmats genetiskt. De minst påverkade naturbestånden finns i Gullspångsälven. Från fiskeribiologiskt håll framhålls emellertid att det fortfarande torde vara möjligt att återställa den genetiska variationen inom de olika lokala populationerna och samtidigt få bort hybrider genom ett omsorgsfullt selektionsprogram.

Utskottet finner, mot bakgrund av vad som anförts i det föregående, att det arbete som utförs i anslutning till projektet Laxfond för Vänern i betydande utsträckning syftar till ett bevarande av de uppenbarligen hotade naturliga laxfiskstammarna i sjön och dess tillflöden. Ett sådant arbete ligger i hög grad i linje med FN-uttalandet om bevarande av den genetiska variationen och med de förslag som lagts fram i fiskeristyrelsens tidigare citerade rapport vilka förslag även vunnit riksdagens bifall. Med hänsyn till

de uppgifter som föreligger om utarmining av det genetiska materialet ter sig enligt utskottets mening projektets genomförande för att bevara de rena laxstammarna mycket angeläget. Med det anförda får syftet med motion Jo416 i nu berört hänseende (yrkande 4) anses tillgodosett. Något särskilt uttalande av riksdagen synes icke påkallat med anledning av yrkandet.

I ett par motioner framställs yrkanden om att Vänern resp. *Vänerlaxen* skall anses som *riksintresse*. En likartad fråga har behandlats av utskottet i yttrandet till bostadsutskottet över proposition 1985/86:3 om en lag om hushållning med naturresurser m. m. (JoU 1985/86:3 y). Utskottet anförde därvid med anledning av en motion följande:

Utskottet delar motionärernas åsikter att utveckling av vattenmiljön i Vänern bör styras genom planer. Enligt utskottets uppfattning kommer förutsättningarna härför att förbättras genom de regler som ges i PBL och naturresurslagen. I 3 kap. 2 § förslaget till NRL är Vänern med öar och strandområden upptagen bland de områden inom vilka turismens och friluftslivets intressen särskilt skall beaktas. I andra kapitlet återfinns regler om skydd för yrkesfisket – främst lek- och uppväxtområden samt landnings- och fångstplatser – och av betydelse för vattenförsörjningen. Samtliga dessa regler kan tillämpas i samband med planeringsarbetet för vattenkvaliteten i Vänern. Motionens syfte synes således i väsentlig utsträckning tillgodosett genom regeringens förslag. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionen synes med hänsyn härtill icke påkallad.

Vad utskottet anför i yttrandet över NRL torde vara giltigt även i förevarande sammanhang. Lagen om hushållning med naturresurser har ännu icke behandlats färdigt av riksdagen. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionerna i nu berört avseende är enligt utskottets mening därför icke påkallad.

I flera motioner begärs statliga resurstillskott till *laxfondsprojektets genomförande*.

Projektarbetet syftar, som inledningsvis framhållits, framför allt till att öka lax- och öringproduktionen i Vänern. Ökningen av fisket beräknas i första hand komma sportfisket till godo, men även yrkesfisket torde komma att få ökade fångster.

Utskottet har, då Vänerlaxen tidigare varit uppe till behandling i riksdagen, framhållit att utsättning av lax och öring i Vänern ger mycket goda återfångster. Det är mot den bakgrunden tillfredsställande att de olika myndigheter och andra organisationer som har intressen i fisket i sjön gör en samlad insats för att åstadkomma bättre fångstmöjligheter.

Utskottet får erinra om att projektet hittills finansierats genom utnyttjande av medel från främst fiskeristyrelsens och länsstyrelsernas anslag. Enligt uppgift från fiskeristyrelsen är något resursbehov icke akut under de närmaste åren. Däremot menar man, med hänsyn till att projektet bygger på en långsiktig planering, att garantier borde erhållas för att säkra finansieringen under en inledande period, tills resultatet av intensifierad utsättning erhålls i form av ökat fiske.

Utskottet är medvetet om att ett fullföljande av det aktuella projektet kan komma att medföra ökade behov av finansiering under en period. Det torde ankomma på fiskeristyrelsen att bevaka frågan i samband med den ordinarie

budgetbehandlingen. När det gäller bevarande av de naturligt reproducerande fiskstammarna synes det naturligt att även berörda kraftbolag deltar i undanröjande av hindren för laxens och öringens vandringar. Med det anförda synes syftet med hithörande yrkanden i motionerna Jo406, Jo416, Jo424 och Jo429 i stort sett tillgodosett. Motionerna bör med hänsyn till det anförda icke föranleda något särskilt uttalande av riksdagen.

Utskottet finner även att de yrkanden om *sättfiskanläggningar* i Norsälven och Gullspångsälven som framställts i motionerna Jo416 resp. Jo427 bör besvaras med hänvisning till projektarbetet. Frågan om lokalisering av sättfiskanläggningar bör lämpligen bedömas av fiskeristyrelsen som har att meddela föreskrifter om laxfiskets vård och bedrivande och som även har ansvaret för erforderliga åtgärder för att bevara naturreproducerande fisk.

Vad utskottet anfört om fiskeristyrelsens ansvar för fiskutsättning i naturreproducerande älvar är även ägnat att besvara yrkandet i motion Jo421 om en fiskodlingsanläggning i Överkalix. Motionen bör således icke föranleda någon riksdagens ytterligare åtgärd.

Vattenbruk

I tre motioner yrkas på åtgärder till förmån för vattenbruket.

I motion Jo408 av Elving Andersson och Kjell A. Mattsson (c) yrkas på en ökad satsning från statsmakternas sida på vattenbruket för att säkra en fortsatt positiv utveckling av näringen. Det gäller på olika områden, bl. a. genom medverkan till kapitalförsörjning och forskningsinsatser liksom ett förenklat tillståndsförfarande. I motionen yrkas således att forskningsresurser prioriteras till vattenbruksområdet (yrkande 1), att staten ställer upp med ett särskilt katastrofbistånd till musselodlingsföretagen med anledning av att försäljningsförbud införts vid upprepade tillfällen på grund av inträffade matförgiftningsfall (yrkande 2), att ett havsbrukscentrum utvecklas i Lysekil (yrkande 3), att utvecklingsfonderna ges möjligheter att lämna s. k. vattenbrukslån (yrkande 4), att vattenbruket generellt skall undantas från avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen (yrkande 5) samt att en referensanläggning för vattenbruk utses för att bygga upp en erforderlig kunskap om denna typ av anläggningars miljöpåverkan i havet (yrkande 6). Enligt motion Jo409 av Ralf Lindström m. fl. (s) inträffar det ibland att fisk försvinner ur de kassar som den växer upp i. Motionärerna föreslår att fiskodlare och skaldjursodlare i lag skall tillförsäkras rätten till fisk eller skaldjur som förekommit från deras odlingar, intill 14 dagar efter rymnings-tillfället. Riksdagen bör hemställa om åtgärder i denna riktning hos regeringen. I motion Jo410 av Agne Hansson och Gösta Andersson (c) framställs yrkande till förmån för en utveckling av fiskerinäringen vid sydostkusten och på Öland. Bofasta skärgårdsbor som avser att driva vattenbruk som binäring bör förbehållas tillstånds rätt vid tillståndsgivningen (yrkande 1). Riksdagen bör rikta ett tillkännagivande till regeringen om förutsättningarna för ett utvecklat vattenbruk i regionen (yrkande 2).

Utskottet får erinra om att riksdagen under de senaste åren vid flera tillfällen har fattat viktiga beslut till förmån för vattenbruket. I anslutning till forskningspropositionen våren 1984 beslöt riksdagen om samlade insatser för

att främja odling av fisk och skaldjur för konsumtion i Sverige (prop. 1983/84:10, prop. 1983/84:107, JoU 1983/84:30). Fiskeristyrelsen och den lokala fiskeriadминистраtionen gavs ett övergripande ansvar för verksamheten på området. Ansvaret för samordning av forskningen och utvecklingsverksamheten på området lades på skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR), som också tilldelades huvuddelen av de medel som anvisades för ökade insatser. Riksdagen beslöt även att en särskild ledningsgrupp med sakkunskap på området skulle knytas till forskningsrådet. I sammanhanget uttalade utskottet även att i första hand befintliga forskningsstationer bör utnyttjas för vattenbruksforskningen. SJFR har fått i uppdrag att upprätta ett forskningsprogram för fisket och vattenbruket. En professur i vattenbruk har inrättats vid lantbruksuniversitetet (prop. 1984/85:121, JoU 27). Vattenbruksfrågor togs även upp till behandling i samband med riksdagens beslut om vissa frågor på fiskets område våren 1985 (prop. 1984/85:143, JoU 32).

Flertalet av de frågor som väckts i motionerna Jo408 och Jo410 har således helt nyligen varit föremål för ingående överväganden av riksdagen i samband med behandlingen av regeringsförslag och motioner om vattenbruk. Riksdagen har därvid besluta stödja vattenbruksnäringen i skilda avseenden såväl i administrativt som i ekonomiskt hänseende. Vattenbruksforskningen har givits en prioriterad ställning. I samband med besluten har förslag om vattenbrukslån, befrielse från avgift för prövning och tillsyn enligt ML samt inrättande av nya försöksanstalter för vattenbruket avslagits liksom ett förslag om prioritering av vissa befolkningsgrupper vid beviljande av rörelsetillstånd. Utskottet finner icke skäl att nu inta en annan ståndpunkt i dessa frågor. När det gäller frågan om bistånd till musselodlare har utskottet erfarit att visst bistånd lämnats av utvecklingsfonden i Göteborgs och Bohus län. Med det anförda avstyrker utskottet motion Jo408 och Jo410 yrkandena 1 och 2.

Utskottet har erfarit att fiskeristyrelsen i cirkulärskrivelse 1985-11-11 föreslagit berörda länsstyrelser att med stöd av 6 § fiskeriförordningen (1982:126) meddela föreskrifter om skyddszoner kring fiskodlingar och andra vattenbruksanläggningar. Inom 100 meter från anläggningarna bör sålunda råda förbud mot krokfiske. Därigenom tillgodoses i viss mån yrkandet i motion Jo409 om skydd för fiskodlares och skaldjursodlares näringsverksamhet. Även de frågor som i övrigt tas upp av motionärerna torde vara föremål för tillsynsmyndighetens uppmärksamhet. Något särskilt uttalande från riksdagens sida med anledning av motionen är därför icke påkallat.

Östersjöfisket

I motion Jo773 av Lars Werner m. fl. (vpk) framhålls att svenskt fiske bör bedrivas så att långsiktigt fiske och råvaruleverans till förädlingsindustrierna tryggas och att kortsiktiga vinstintressen motverkas (yrkande 3). Reproduktionsområden för sill och andra kustlekande och ekonomiskt intressanta fiskarter bör kartläggas och förslag till skydd föreläggas riksdagen (yrkande 6).

Motionärernas yrkande om hur fisket skall bedrivas stämmer väl med de

mål för fiskeripolitiken som riksdagen antog år 1978. Då framhölls bl. a. att fisket inom de gränser som ges av en ansvarsfull hushållning med fisktillgångarna skall bedrivas så effektivt som möjligt och fångsterna bestämmas av möjligheterna till lönsam och stabil avsättning (se prop. 1984/85:143 s. 7). Motionsyrkande 3 kan således besvaras med hänvisning till riksdagens målsättning för fiskeripolitiken. Yrkandet om kartläggning av fiskarter torde kunna besvaras med hänvisning till den undersökningsverksamhet som fiskeristyrelsen bedriver. Utskottet avstyrker med hänvisning till det anförda motionen såvitt nu är i fråga (yrkandena 3 och 6).

Enligt motion Jo410 (c) bör en beredningsindustri för fisk från Östersjön etableras med statligt stöd i Västervik (yrkande 3).

Utskottet finner icke att det ankommer på riksdagen att ta initiativ i hithörande frågor. Det torde närmast vara berörda näringsintressen och kommunala organ som har att ta ställning i ärendet och efter utredning eventuellt söka statliga bidrag.

Utskottet avstyrker motionen såvitt nu är i fråga (yrkande 3).

Allmän fiskevårdsavgift

I motion Jo412 yrkar Lars Ernestam och Hugo Bergdahl (fp) att riksdagen begär förslag om allmän fiskevårdsavgift att användas till aktiva insatser för fiskevård. Motionärerna framhåller att de ånslog som finns i budgeten är otillräckliga för att täcka det stora behov som föreligger. Avgiften skulle lämpligen kunna konstrueras enligt den modell som föreslogs av 1973 års fiskevattensutredning och som förordats av sportfiskarnas organisation.

Utskottet får erinra om att motioner med samma inriktning tidigare har avslagits av riksdagen, bl. a. i samband med 1981 års beslut om åtgärder för att främja fritidsfisket (prop. 1980/81:153, JoU 29) då kostnaderna för administration, kontroll och tillsyn ansågs svåra att beräkna, samt i samband med 1985 års beslut om fritt handredskapsfiske. Utskottet har icke anledning att inta en annan ståndpunkt med anledning av den nu aktuella motionen. Motionen avstyrks.

Fritt handredskapsfiske

I motionerna Jo420 av Arne Andersson i Ljung m. fl. (m) och Jo430 av Pär Granstedt m. fl. (c) yrkas att det fria handredskapsfiske vid södra ostkusten m. fl. områden som infördes för ett år sedan upphävs. Enligt förstnämnda motion utgör beslutet att införa det fria handredskapsfiske ett exempel på socialistiska framstötter. Enligt sistnämnda motion bör det fria handredskapsfiske ersättas av ett system med sammanhängande fiskevårdsområden.

Utskottet får erinra om att riksdagen för ett år sedan infört fritt handredskapsfiske i berörda områden genom en ändring av lagen (1950:596) om rätt till fiske (prop. 1984/85:107, JoU 26). Utskottet finner att handredskapsfiskereformen fyller ett angeläget behov. Erfarenheterna under det gångna året har även givit vid handen att allmänhetens utvidgade fiskerätt på det stora hela kunnat genomföras friktionsfritt. Utskottet avstyrker motionerna.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1985/86:535 och 1985/86:536 medger att för tiden den 1 juli 1986 – den 30 juni 1987 reglering av priserna på fisk m. m. jämte vad därmed hänger samman samt användningen av medel får ske enligt de grunder som förordats i propositionen,

2. beträffande *rapportsystem*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo773 yrkande 4,

3. att riksdagen medger att under budgetåret 1986/87 statsbidrag beviljas till fiskets rationalisering med sammanlagt högst 8 500 000 kr.,

4. att riksdagen till *Bidrag till fiskeis rationalisering m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 9 000 000 kr.,

5. beträffande *fraktstöd för foderfisk från Östersjön*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1985/86:Jo426,

6. beträffande *ålfiske med åljärn*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo402,

7. beträffande *saluförande av kräftor*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Jo403 och 1985/86:Jo425,

8. beträffande *havskräftans situation*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo419,

9. beträffande *reproduktionsområden i Väneren*

att riksdagen lämnar motion 1985/86:Jo416 yrkande 4 utan ytterligare åtgärd,

10. beträffande *Vänerlaxen som riksintresse*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Jo406 yrkande 1 och 1985/86:Jo429 yrkande 1,

11. beträffande *laxfond för Väneren*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Jo406 yrkande 2, 1985/86:Jo416 yrkandena 2 och 3, 1985/86:Jo424 och 1985/86:Jo429 yrkande 2,

12. beträffande *süttfiskanläggningar*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Jo416 yrkande 1 och 1985/86:Jo427,

13. beträffande *fiskodlingsanläggning i Överkalix*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo421,

14. beträffande *vattenbruk*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Jo408 och 1985/86:Jo410 yrkandena 1 och 2,

15. beträffande *skydd av fiskodlares näringsverksamhet*

att riksdagen lämnar motion 1985/86:Jo409 utan ytterligare åtgärd,

16. beträffande *Östersjöfisket*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo773 yrkandena 3 och 6,

17. beträffande *beredningsindustri*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo410 yrkande 3,

18. beträffande *allmän fiskevårdsavgift*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo412,

19. beträffande *fritt hundredskapsfiske*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Jo420 och 1985/86:Jo430.

Stockholm den 29 april 1986

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Grethe Lundblad (s), Arne Andersson i Ljung (m), Ove Karlsson (s), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Sven Eric Lorentzon (m), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Kerstin Gellerman (fp), Åke Selberg (s), Lennart Brunander (c), John Andersson (vpk), Ulf Lönnqvist (s) och Ingrid Hemmingsson (m).

Reservationer

1. Fördröjd utsättning av lax (mom. 1)

Karl Erik Olsson (c), Arne Andersson i Ljung (m), Lars Ernestam (fp), Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Gellerman (fp), Lennart Brunander (c) och Ingrid Hemmingsson (m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Riksdagen beslöt" och slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

Utskottet biträder det förslag som jordbruksnämnden framlagt i samförstånd med delegationerna, att 3,915 milj. kr. utgår ur prisregleringskassan för att bestrida kostnader för utsättning av fisk under regleringsåret 1986/87. Som framhålls i motion 535 innebär överenskommelsen en kraftig uppräknings av medel för utplantering med tyngdpunkten lagd på utsättning av fisk i insjöarna. Däremot bör medel ur regleringskassan inte användas för fördröjd utsättning av lax. Utskottet kan heller inte biträda laxutredningens förslag att en sådan fördröjd utsättning efter en övergångstid kombineras med ett förbud mot havsfiske efter lax utanför 12 sjömil.

Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motionerna 535 och 536 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen med anledning av regeringens förslag medger att för tiden den 1 juli 1986–den 30 juni 1987 reglering av priserna på fisk m. m. jämte vad därmed hänger samman samt användningen av medel får ske enligt de grunder som förordats i propositionen, dock att i vad gäller fördröjd utsättning av lax m. m. riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motionerna 1985/86:535 och 1985/86:536,

2. Fraktstöd för foderfisk (mom. 5)

JoU 1985/86:19

Grethe Lundblad, Ove Karlsson, Martin Segerstedt, Jan Fransson, Margareta Winberg, Åke Selberg och Ulf Lönnqvist (alla s) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Fraktstödet för fodersill som utgör bifångst vid konsumtionsfiske i Östersjön och som landas vid den svenska östersjökusten och levereras till en fiskmjölsfabrik på västkusten utgår med 12 öre per kg enligt förordningen (1984:63) om prisreglering på fiskets område. Enligt vad utskottet erfarit fiskas omkring 90 % av den foderfisk för vilken fraktstöd utgår av västkustfiskare.

Utskottet får i sammanhanget erinra om att regeringen biträtt jordbruksnämndens förslag om en höjning av fraktstödet för foderfisk till fiskare vid norra ostkusten från 12 öre per kg till högst 32 öre per kg inom en ram av 100 000 kr.

Motionärerna föreslår att de merkostnader som en höjning av fraktstödet skulle medföra kompenseras genom en motsvarande minskning av anslagsramen för skrotningsbidrag. Enligt utskottets mening skulle en sådan minskning vara ägnad att motverka den rationalisering av fiskeflottan som är önskvärd. Utskottet avstyrker motionen med hänvisning till det anförda.

dels utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *fraktstöd för foderfisk från Östersjön*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo426,

3. Ålfiske med åljärn (mom. 6)

Arne Andersson i Ljung (m) och Jan Fransson (s) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "Motionen avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner att ett bifall till motionen skulle ha betydelse för befolkningens trivsel i Blekinge östra skärgård som är en utpräglad glesbygd. Motionärernas uppfattning att det aktuella ålfisket mycket väl kan försvaras från fiskevårdssynpunkt synes ha fog för sig. Regeringen bör därför låta undersöka möjligheten att återinföra dispensmöjligheten för det ålfiske med åljärn som åsyftas i motionen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *ålfiske med åljärn*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført med anledning av motion 1985/86:Jo402,

4. Fritt handredskapsfiske (mom. 19)

JoU 1985/86:19

Karl Erik Olsson (c), Arne Andersson i Ljung (m), Lars Ernestam (fp), Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Gellerman (fp), Lennart Brunander (c) och Ingrid Hemmingsson (m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "Utskottet får" och slutar med "avstyrker motionerna" bort ha följande lydelse:

Utskottet får erinra om att riksdagen våren 1985 genomdrev inskränkningar i den enskilda fiskerätten trots starka, principiellt motiverade invändningar från en stor minoritet.

Utskottet biträder de yrkanden som framförs i motionerna Jo420 och Jo430 om upphävande av det fria handredskapsfisket som infördes genom 1985 års beslut. Regeringen bör således återkomma till riksdagen med förslag härom. Därvid bör även förslag framläggas om inrättande av fiskevårdsområden i enlighet med yrkandet i motion Jo430. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 19 bort ha följande lydelse:

19. beträffande *fritt handredskapsfiske*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motionerna 1985/86:Jo420 och 1985/86:Jo430.

Särskilda yttranden

1. Fiskodlingsanläggning i Överkalix (mom. 13)

John Andersson (vpk) anför:

I vad gäller motion 1985/86:Jo421 om fiskodlingsanläggning i Överkalix utgår jag ifrån att utskottets bedömning innefattar att området i Kalix älv får en tillfredsställande lösning genom fiskeristyrelsens försorg och att medel i mån av behov ställs till förfogande.

2. Allmän fiskevårdsavgift (mom. 18)

Lars Ernestam och Kerstin Gellerman (båda fp) anför:

Fiskevården har i dag helt otillräckliga resurser. Intresset bland sport- och fritidsfiskare att lösa fiskekort har minskat när handredskapsfisket är fritt. De minskade möjligheterna att bedriva fiskevård är ytterligare ett irritationsmoment mellan fiskrättsinnehavare och fritidsfiskare utöver de tvångsvisa åtgärder som införandet av det fria handredskapsfisket innebär.

1973 års fiskevattensutredning förordade en modell för fiskevårdsavgift. Sportfiskarnas organisationer är mycket väl medvetna om de bristfälliga resurser som finns för fiskevård och anser att en sådan avgift som undantar barn och ungdomar skulle kunna ge fiskevården de resurser som erfordras.

Mot fiskevårdsavgiften har anförts att den skulle bli byråkratiskt uppbyggd och att stora delar av avgifterna skulle åtgå för att täcka administrationskost-

naderna. Sportfiskarna hänvisar till jaktvårdsavgiften och menar att det med enkla rutiner som inte är kostnadskrävande skulle gå bra att genomföra förslaget.

JoU 1985/86:19

Vi anser att det hade varit av värde om utskottet i mer positiva ordalag hade uttalat sig för att utreda förutsättningarna för en allmän fiskevårdsavgift.